

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3362/2019. (XII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/25. számú ítélete és a Kúria Kfv.V.35.321/2018/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Szepesházi Péter egyéni ügyvéd által képviselt gazdasági társaság indítványozó 2019. július 26-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/25. számú ítélete és a Kúria Kfv.V.35.321/2018/7. számú ítélete ellen. A Kúria ítéletét az indítványozónak 2019. május 27-én kézbesítették.
- [2] Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el. Az alkotmányjogi panasz értelmében a bírói döntések az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe (törvény előtti egyenlőség, diszkrimináció tilalma), továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe (tisztességes tárgyaláshoz való jog, fegyveregyenlőség követelménye megsértése, önkényes mérlegelés tilalma, észszerű időn belüli befejezéshez való jog) és (7) bekezdésébe (jogorvoslathoz való jog), valamint XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütköznek.
- [3] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben a beadvány szerint az elsőfokú adóhatóság, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adóigazgatósága a 2010. évre általános forgalmi adó bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az indítványozónál, amelynek eredményeként a 2015. február 5-én kelt 3873414350 számú határozatával becslés útján az indítványozó terhére 5.118.000 forint és adóhiánynak minősülő adókülönbözetet, valamint jogkövetkezményként adóbírságot késedelmi pótlékot állapított meg, valamint nyilvántartások hiányos vezetése miatt mulasztási bírságot szabott ki. Az indítványozó fellebbezése folytán a NAV Fellebbviteli Igazgatósága a 2015. július 16-án kelt 2928617838. számú határozattal az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az adóhatóság megállapítása szerint az indítványozó bútorokat rendelt meg és vásárolt, amelyeket tovább értékesített, a beszerzésről és az értékesítésről a felek nem állítottak ki számlákat, az indítványozó az adásvételeket könyvelésében nem szerepeltette, utánuk bevallási és adófizetési kötelezettségének nem tett eleget. Minthogy az indítványozó bevételeit nem teljeskörűen mutatta ki nyilvántartásaiban, nem a ténylegesen befolyt árbevételek alapján vallotta be bevételeit, iratai nem voltak alkalmasak a valós adó alapjának megállapítására, ezért az ÁFA alapját becsléssel állapította meg az adóhatóság. Az adóhatóság döntését – a határozatokban részletesen ismertetett anyagi jogi előírások mellett – az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 108. § (1)–(2) bekezdésére, 108. § (3) bekezdése c) pontjára, a 170. § (1) bekezdésére, a 171. § (2) bekezdésére, a 172. § (1) bekezdés e) pontjára és a (21) bekezdésére, valamint 165. §-ára alapította.
- [4] Az indítványozó az adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. A bíróság a keresetet elutasította (Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/25. számú ítélete). Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az ítéletet hatályában fenntartotta (Kúria Kfv.V.35.321/2018/7. számú ítélete).
- [5] 1.2. Az alkotmányjogi panasz az adóhatósági és bírósági eljárások, valamint döntések, továbbá a megállapított tényállás és az alkalmazott jogértelmezés részletes ismertetését és kritikáját tartalmazza. A panasz szerint a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése és a XV. cikk (1) bekezdése sérelme – abban áll, hogy „az önkényes mérlegelés tilalma megszegése fogalmilag, minden esetben [...] a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, hiszen maga az önkényes mérlegelés vezet önkényes döntésekhez”. A panasz értelmében „az önkényes mérlegelés tilalmán és az érdemi indokoláshoz való jog, mint a bírósághoz fordulás joga részelemén túlmenően a hátrányos megkülönböztetés

tilalma is sérült, mert az ítéletekben írt indokolásokban semmilyen súlyt nem kapott az [az indítványozó által] felhozott körülmény, hogy a más illetékességi területen elvégzett adóellenőrzés teljes egészében más eredménnyel zárult, azzal, hogy az adóalany, mint a [...] Kft. szerződéses partnere más gyakorlatot követett volna és ennek következtében másként kellene megítélni az adott jogviszonyt. A diszkrimináció hiányában az azonos bánásmód a jogszerű adózói felperesi magatartás rögzítéséhez vezetett volna legkésőbb a felülvizsgálati eljárásban.” Az indítvány szerint „annak bírósági figyelmen kívül hagyása, hogy a készlet elnevezése és a számlatétel megnevezése nem feltétlenül esik egybe (pl.: fantázianév márkájú székek a készletben és »5 db szék« a számlán) mint hétköznapi tapasztalat által is belátható következtetés sem kapott jelentőséget az eljáró bíróságok (s korábban az adóhatóság) támadott határozataiban. Ez elmaradt bizonyításhoz vezetett, így felperesi pervesztességéhez, az ítéletet befolyásoló jelleg megállapításához [...] az is elegendő, hogy az esélyt nem kapta meg az indítványozó a bizonyításra.” A panasz szerint mindegyik bírósági ítélet értelemszerűen sértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdését (tulajdonhoz való jog), hiszen a pervesztesség befolyásolta az adózói kötelezettségből és nagyságából fakadó fizetési kötelezettséget, ideértve a perköltségteljesítési kötelezettséget, ezek végrehajthatóságát, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot.

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó érintett, felperesként vett részt a bírósági eljárásban és a sérelmezett bírói döntéseket egyértelműen megjelölte [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], indítványa továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz az ítéletek megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó alkotmányjogi panaszja megjelöli azt a törvényi rendelkezést, mely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be a bírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pontjában meghatározottak szerint az Alaptörvény szerinte megsértett rendelkezéseit egyértelműen megjelölte. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így beadványa az Abtv. 27. §-ában ezzel összefüggésben megfogalmazott feltételnek is eleget tesz.
- [9] 2.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek (Abtv. 29. §) nem felel meg; az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [11] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [12] 3.1. Bár az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapítottnan terjesztette elő a bíróság és a Kúria alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály-értelmezését tartalmazó döntéseit támadó panaszát, az indítvány valójában alkotmányosági érvet nem, hanem kizárólag a jogalkalmazó jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot tartalmaz,

a bírósági bizonyítást, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény egyes rendelkezéseinek a közigazgatási és munkaügyi bíróság, valamint a Kúria általi értelmezését vitatja.

- [13] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakat kívánja hangsúlyozni: önmagában a jogszabályok értelmezése, valamint a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában kiemelte, hogy a bizonyítékok mérlegelése (felülmérlegelése) olyan, a bizonyítás körébe tartozó eljárási cselekmény, amelynek alanya kizárólag a bíróság (eljáró bírák). Míg a bizonyítás körébe tartozó egyéb eljárási cselekmények (indítványozás, bizonyítási eszközök megvizsgálása) a felek aktív részvételével folynak, addig a mérlegelés a bíró tevékenysége (Indokolás [91]). Az Alkotmánybíróság több, korábbi döntésében kifejtette, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat.” [3104/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]]
- [15] 3.3. A bíróság – az Art. és az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.), valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) egyes szabályait értelmezve és alkalmazva – ítélete indokolásában kiemelte, hogy az adóhatóság (alperes) a bizonyítékok okszerű értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó az általa megrendelt és az Ny. Kft.-nél fellelt indítványozói megrendeléshez kapcsolódó, indítványozó nevére kiállított „Raktári Kiadási Bizonylatokon” átvett, számla nélküli tételeket beszerezte és értékesítette. Minthogy a felperes könyvelési iratanyaga ezeket a tételeket nem tartalmazta, iratai nem lehettek alkalmasak a valós adó alapjának megállapítására sem, ennél fogva a becslés alkalmazásának az Art. 108. § (3) bekezdésének c) pontja szerinti feltétele fennállt. A bíróság utalt arra ítélete indokolásában, hogy az ellenőrzési jegyzőkönyv megállapításainak ismeretében utóbb csatolt „visszavételező bizonylatok” a gazdasági eseményeket hitelesen igazoló okiratnak nem tekinthetők, mert egyrészt az indítványozó (felperes) vevőinek egyedi igényei szerint a felperes megrendelése alapján az Ny. Kft. által legyártott, a felperes által „Raktári Kiadási Bizonylatokon” átvett és több esetben kifizetett bútorok „bemutató” bútorok nem minősíthetők, másrészt nincs gazdasági okszerűsége „bemutató” bútorok havi rendszerességgel történő cserélgetésének, majd a „visszavételező bizonylatok” kiállítását követő nyom nélküli eltűnésének, harmadrészt a „visszavételező bizonylatokkal” összefüggésben nincs dokumentált nyoma a felperes által korábban megfizetett ellenérték elszámolásának, a pénzmozgásnak és visszaszállításnak sem.
- [16] A bíróság az Áfa tv. és az adózás rendjéről szóló 2013. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) rendelkezéseinek [rég. Art. 97. § (6) bekezdése, 108. § (3) bekezdése] jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. A bizonyítás körébe tartozó kérdés az, hogy értékesítés történt-e, és arról számlát állítottak-e ki, továbbá a számlákat csatolták-e az eljárásban. A bíróság indokolta azt is, hogy az adóhatósági határozat jogellenességét a konkrét esetben miért nem lehetett megállapítani; eszerint az indítványozó (felperes) keresetlevelében a bíróság által érdemben vizsgálható előadást, tényállítást nem terjesztett elő, konkrét okok, tények vagy körülmények megjelölése vagy közlése nélkül pusztán az adóhatósági határozatokban szereplő jogszabályi előírások megsértésének állítása az alperesi határozat jogellenességének megállapítására nem alkalmas.
- [17] A bíróság részletesen megindokolta azt is, hogy keresetindítási határidő lejártát követően előterjesztett kérelemről érdemben miért nem lehetett dönten. Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a bíróság az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekint

hető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az ítélet elleni panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

- [18] 3.4. A Kúria döntésével kapcsolatban a jelen ügyben az indítványozó azt kifogásolja, hogy nézete szerint az abban foglalt egyes megállapítások önkényesek, semmiféle indokolást nem tartalmaznak. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapos-sággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]). A Kúria részletesen kifejtette, hogy a bíróság ítéletéről miért állapítható meg, hogy az teljeskörűen elbírált a keresetet, miért helytállóak a bíróság ítéletének a megállapításai (kúriai ítélet [25]–[34]). Nincs kellő következtetési alap az indítványban foglalt érvek alapján annak megállapítására, hogy a kúriai döntés olyan hibában szenvedne, amely a panasz befogadását indokolná.
- [19] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panaszt a Kúria ítélete tekintetében is az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2019. december 3.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1431/2019.

• • •